

Det er innhentet uttalelser fra finansministeren, arbeids- og inkluderingsministeren og barne- og familieministeren, da flere av punktene i representantforslaget faller inn under flere statsråders ansvarsområder. Med dette som utgangspunkt har jeg følgende kommentarer til representantenes forslag:

1. Stortinget ber regjeringen raskt legge frem forslag til endringer i finansforetaksloven og -forskriften for å gjøre det enklere å dele opplysninger mellom aktører som Skatteetaten, Nav og finansnæringen for å avverge svindelforsøk.

Finansdepartementet hadde mellom september og november 2025 på høring forslag til endringer i regler i finansforetaksloven og -forskriften om deling av informasjon fra finansforetak, med mål om å styrke bekjempelsen av økonomisk kriminalitet. Departementet har fulgt opp høringen med lovforslag i Prop. 39 L (2025-2026). Det foreslås at finansforetak skal gis utvidet adgang til å dele informasjon i forbindelse med kriminalitetsbekjempelse. Finansforetak skal etter forslaget kunne dele opplysninger med andre finansforetak, politiet og tilbydere av elektroniske identiteter og tillitstjenester, når dette er nødvendig for å forebygge og avdekke bedragerier og forsøk på å misbruke elektroniske identiteter eller tillitstjenester. Informasjon skal også kunne deles med andre finansforetak og politiet når det er nødvendig for å forebygge og avdekke økonomisk eller annen alvorlig kriminalitet. Det foreslås samtidig nærmere regler om behandlingen av personopplysninger for å sikre at utveksling av i utgangspunktet taushetsbelagt informasjon skjer betryggende.

De foreslåtte lovendringene vil legge videre til rette for at det kan gis nærmere forskriftsregler om deling av informasjon, for eksempel gjennom samarbeidsordninger for informasjonsdeling eller til andre offentlige myndigheter enn politiet. Å legge til rette for deling av informasjon med andre offentlige myndigheter enn politiet, som Skatteetaten eller Nav, er blant det som kan reguleres nærmere i forskrift.

2. Stortinget ber regjeringen opprette målstyring der politiet måles på avvergede svindelforsøk.

Det årlige tildelingsbrevet er det sentrale instrumentet for å styre politiets virksomhet i tråd med Stortingets budsjettvedtak. Gjennom tildelingsbrevet, fastsetter Justis- og beredskapsdepartementet politietatens økonomiske rammer, mål, prioriteringer og rapporteringskrav for det kommende året. Justis- og beredskapsdepartementet har over tid jobbet med å styre politiet mer overordnet, resultatorientert og tillitsbasert. Som del av dette, har politiet færre og mindre detaljerte aktivitets- og rapporteringskrav enn tidligere. Det er viktig at etaten gis tilstrekkelig handlingsrom til selv å fordele ressursene mellom ulike enheter og formål, innenfor de politiske beslutningene og prioriteringene som er lagt. Føringer på enkeltområder kan redusere dette handlingsrommet.

Det er løftet frem i hovedprioriteringene i årets tildelingsbrev til politiet at de blant annet skal prioritere innsatsen mot organisert og økonomisk kriminalitet, samt

inndragning av utbytte. Under hovedmålet om forebygging står det videre at «*Politiet må videreutvikle samarbeidet med kontrolltater og næringsliv om forebygging av økonomisk kriminalitet og utnytte det samlede informasjonstilfanget bedre.*» I styringsparameter nr. 4, med tilhørende rapportering, er forebygging av alvorlig økonomisk kriminalitet inkludert. Jeg mener politiet styres på et hensiktsmessig nivå, der forebygging og avverging av bedragerier er en viktig del av hovedprioriteringene og styringsparameterne. Tiltakene iverksatt av regjeringen og etaten selv på området viser etter min mening at innsatsen mot bedragerier prioriteres høyt.

3. Stortinget ber regjeringen opprette et etterretningsdelingscenter der politiet, Nav, finansinstitusjoner og andre relevante aktører kan dele informasjon om pågående svindelforsøk.

Regjeringen la fram en stortingsmelding om økonomisk kriminalitet den 22. mars i 2024. Stortingsmeldingen, Meld. St. 15 (2023-2024) «*Felles verdier – felles ansvar. Styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet*», legger grunnlaget for en styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet, og inneholder 47 konkrete tiltak for å nå målsettingen. Flere av tiltakene skal sikre bedre og mer effektiv informasjonsdeling, både mellom offentlig etater og mellom offentlige etater og private aktører. Tiltakene gjennomføres over en fireårsperiode.

Regjeringen har for det første foreslått endringer i politiregisterforskriften, for å understøtte mer deling. Det er foreslått endringer i kapittel 59 om behandling av opplysninger i Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningsregister (NTAES) ved Økokrim. Formålet med endringsforslaget er å tilrettelegge for at NTAES kan dele opplysninger med politiet og andre aktuelle aktører for å forebygge økonomisk kriminalitet. Høringen er avsluttet og saken ligger til behandling i departementet.

Ovennevnte forslag må sees i sammenheng med forslag til endringer i politiregisterforskriften § 9-7, som vil klargjøre rekkevidden av politiets adgang til å dele opplysninger med banker og andre finansinstitusjoner for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Også denne høringen er avsluttet, og det gjenstår kun enkelte avklaringer før kongelig resolusjon fremmes.

Regjeringen satte i tillegg forsommeren 2025 ned to arbeidsgrupper av betydning for representantforslaget. Den ene arbeidsgruppen fikk i mandat å foreslå hjemmelsgrunnlag for informasjonsdeling og behandling av personopplysninger i tverretatlig samarbeid, med frist for levering 15. juni 2026. Kartleggingen viser at etatene mener regelverket må videreutvikles, med tydeligere og videre delingshjemler for effektivt å kunne forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet. Det ligger an til at anbefalingene blir fulgt opp, og nærmere angitte offentlige organer vil derigjennom sikres videre delings- og behandlingshjemler enn dagens regelverk gir.

Den andre arbeidsgruppen fikk i oppdrag å se nærmere på behovet for et mer formalisert og systematisert offentlig-privat samarbeid, og jeg fikk overlevert rapporten 17. mars i år. I rapporten understrekes behovet for å videreutvikle dagens samarbeidsmodeller, og det foreslås etablering av en samvirkeenheter – *Samvirkeenheten*

for å forebygge, avverge og avdekke økonomisk kriminalitet – bestående av representanter fra både offentlig og privat sektor under ledelse av Økokrim. Enheten skal innhente, koordinere og analysere ikke-taushetsbelagt og taushetsbelagt informasjon og dele informasjon videre med relevante offentlige etater og private aktører. Rapporten er akkurat overlevert, og regjeringen vurderer nå forslagene. Målsettingen er i alle tilfeller å arbeide for å etablere en enhet eller samarbeidsstruktur av typen arbeidsgruppen foreslår. Effekten av enheten/modellen vil understøttes av regelverksendringene som er på trappene.

Da vi vet at bedragerier og registermanipulasjon skjer gjennom ID-misbruk, har regjeringen i et forebyggende øyemed, fastsatt en forskriftsbestemmelse som gir utenlandske statsborgere med norsk fødselsnummer og oppholdstillatelse eller oppholdsrett etter utlendingsloven rett til å søke om nasjonalt ID-kort.

Vårt klare mål når det gjelder registerkriminalitet er at vi skal tette sårbarhetene slik at de kriminelle ikke urettmessig kan forsyne seg av fellesskapets goder, og det er mitt syn at de ovennevnte tiltakene sett under ett, har klare likhetstrekk med punkt 3 i representantforslaget.

4. Stortinget ber regjeringen undersøke muligheten for å ta i bruk kunstig intelligens til å gjenkjenne mønstre i pågående svindelforsøk og bidra til rask og effektiv informasjonsdeling, spesielt med tanke på registerkriminalitet knyttet til tillitsbaserte ordninger som A-ordningen, mva.-refusjon og lånesystemer.

Bruk av KI i politiet

Politiet bygger kunnskap om kunstig intelligens (KI) som verktøy for løsning av politiets samfunnsoppdrag. Det er etablert fagmiljøer som arbeider med KI, både ved Kripos og Politiets IT-enhet, og Politidirektoratet anskaffer maskinvare med nødvendig regnekraft for å kunne teste ulike aspekter ved kunstig intelligens.

Selv om Politiet i dag ikke bruker kunstig intelligens i operativ drift på den måten spørsmålet beskriver, skjer arbeidet likevel gjennom systematisk sammenstilling og analyse av data, regelbaserte kontroller og strukturert samarbeid mellom etater og andre aktører. Samtidig er flere tiltak under utvikling som legger et reelt grunnlag for senere bruk av kunstig intelligens og mer avansert dataanalyse.

Eksempler på relevant pågående arbeid i politiet er Bedragerienhetens arbeid, arbeidet med en ny analyseplattform for Norges Financial Intelligence Unit (FIU) og Operasjon Deling (OP Deling).

Bedragerienheten ved Økokrim har gjennom straffesaker og forebyggende deling av modus med blant annet telekombransjen, BankID og finansnæringen allerede bidratt til å avdekke alvorlige bedragerisaker og forebygge store tap. Det samme gjelder Operasjon Deling, et informasjonsdelingsinitiativ fra Oslo politidistrikt, som også kan vise til gode forebyggende resultater. Det pågår arbeid med å skalere opp initiativet til nasjonalt nivå gjennom et prosjekt i regi av DSOP (Digitalt samarbeid offentlig-privat). I DSOP

samarbeider Skatteetaten, Brønnøysundregistrene, NAV, politiet, Kartverket og finansnæringen om digitalisering av viktige prosesser i samfunnet.

Når det gjelder bedragerier så er det skapt et grunnlag for mer presis mønstergjenkjenning gjennom innføringen av digitale anmeldelser i august 2025. Nær fire av fem anmeldelser inngis nå digitalt, og dette gir et mer strukturert datamateriale enn tidligere. På dette grunnlaget har Bedragerienheten utviklet det som kalles en sakslyngemodell, som bruker moderne dataanalyse til å avdekke forbindelser mellom bedragerianmeldelser. Sakene kobles både gjennom faste kjennetegn – som telefonnummer, kontonummer og navn oppgitt av gjerningspersonen – og gjennom likheter i fritekstbeskrivelser. Dette gjør det mulig å se at anmeldelser som fremstår som enkeltsaker, i realiteten inngår i større sakskomplekser.

I konkrete sakskomplekser har enheten også utviklet automatiserte uttrekk som henter relevant informasjon fra sakene. Det effektiviserer analysearbeidet og bidrar til raskere identifisering av bakmenn. I 2026 gjennomfører Økokrim, på oppdrag fra Politidirektoratet, en pilot i samarbeid med politidistriktene Øst, Vest og Sør-Øst, der sakslyngemodellen prøves ut for å identifisere sammenhenger mellom saker og for å styrke håndteringen av større sakskomplekser lokalt og nasjonalt.

Parallelt skjer en løpende utprøving av mer avanserte metoder, herunder bruk av lokale språkmodeller på enkelte datasett. Det neste steget vil være å ta i bruk en skybasert dataplattform i politiet og KI-støttede analyseverktøy, i tett samarbeid med Politiets IT-enhet. Det vil gi tilgang til skalerbar regnekraft og bedre muligheter for avanserte analyser av større datamengder. Økokrim forventer å kunne gjennomføre gradvis mer avanserte analyser i løpet av inneværende år, med ytterligere opptrapping utover 2027.

FIU-ens nye analyseplattform skal styrke FIU-ens kapasitet innen mønstergjenkjenning, datainnhenting og -behandling, avansert analyse og målrettet deling av analyseresultater. Den bygges for drift i en skyløsning og utstyres med kraftige KI-støttede analyseverktøy. Tidslinjen er den samme som for Bedragerienheten: større analyser planlegges mot slutten av inneværende år, med gradvis opptrapping gjennom 2027.

OP Deling er et samarbeid om informasjonsdeling mellom politiet, Skatteetaten, NAV og finansnæringen, med utspring i Oslo politidistrikt. Prosjektet benytter ikke kunstig intelligens i dag. Innhenting og analyse skjer gjennom moderne analyseplattformer der person- og virksomhetsopplysninger deles mellom etatene og finansnæringen for å forebygge og avverge kriminalitet. Som nevnt over er det tatt initiativ til å løfte arbeidet til nasjonalt nivå gjennom det offentlig-private samarbeidet DSOP. Erfaringene fra prosjektet tilsier at forberedelser til registerkriminalitet ofte følger gjenkjennelige mønstre, noe som gjør kunstig intelligens særlig egnet til tidlig å identifisere misbruk av identiteter og virksomheter.

Politiet har så langt erfart at KI potensielt kan anvendes innen et bredt spekter av oppgaver for å løse politiets samfunnsoppdrag. Samtidig stilles det strenge krav til etiske vurderinger til bruk av KI i straffesaksbehandlingen, herunder personvern- og

sikkerhetshensyn. Videre kan det være behov for dyr maskinvare. Politiet har dessuten gamle systemer, hvor data ikke er lett tilgjengelig å benytte.

På oppdrag fra JD har POD utarbeidet en konseptvalgutredning for å vurdere hvordan digitaliseringsarbeidet i politiet kan styrkes på en helhetlig måte. I oktober besluttet regjeringen å videreføre arbeidet i et forprosjekt basert på det valgte konseptet, som nå er til kvalitetssikring.

Konseptet, «Kriminalitetsbekjempelse og beredskap», innebærer at politiet skal få en ny og sikker digital grunnmur, med moderne IT-løsninger der områdene kriminalitetsbekjempelse og politiberedskap prioriteres. Et sentralt formål med satsingen er å sikre at politiet mer effektivt kan utnytte og dele informasjon internt, samt bruke denne informasjonen til innsikt og analyse. Kunstig intelligens vil være en helt sentral komponent i dette arbeidet.

Bruk av KI i Skatteetaten

Kunstig intelligens (KI) er egnet til å utnytte store datamengder – strukturerte og ustrukturerte – i utvikling og produksjon. Maskinlæring er en gren innen KI som kan benyttes til å avdekke mønstre i store mengder av strukturerte data og predikere framtidig adferd basert på dem. Skatteetaten benytter maskinlæringsmodeller på skatte- og avgiftsområdet og på innkrevingsområdet. Disse brukes til å avdekke feil og unormale mønstre.

Når det gjelder utvikling av KI spesifikt rettet mot å gjenkjenne mønstre i pågående svindelforsøk, arbeides det med å analysere, tilrettelegge og avklare bruk av data for bruk av KI og maskinlæringsmodeller innenfor gjeldende regelverk. På personområdet har Skatteetaten i flere år benyttet KI-modeller for å avdekke og korrigere uriktige opplysninger innenfor spesielt fradrag og eiendom. Dagens KI-modeller vurderer imidlertid hver enkelt skattemelding isolert og skiller ikke mellom bevisste og ubevisste feil fra den skattepliktige. Skatteetaten ser nå på muligheten for å utvikle KI-modeller som retter seg mer dedikert mot fiktive forhold og forsøk på svindel i skattemeldingen, blant annet gjennom avviksdeteksjon på gruppenivå og i nettverk.

Skatteetaten har på merverdiavgiftsområdet gjennomført forsøk på maskinlæring basert på avviksdeteksjon med formål om å avdekke nye mønstre knyttet til svindel. Det er gjort forsøk med å la KI-modeller hente ut informasjon fra innsendt dokumentasjon for å vurdere regler som kan være egnet til å detektere svindel i registreringsprosessen. Evalueringskriteriene for dette er i stor grad knyttet til formalkrav som f.eks. hva en faktura skal inneholde for å være en reell faktura. Utprøvingene tilsier at maskinell vurdering av dokumentasjon kan være et hensiktsmessig verktøy i arbeidet mot svindel.

Videre er A-ordningen i en tidlig fase når det gjelder å ta i bruk KI på en strukturert og målrettet måte. Det er tatt i bruk KI som et virkemiddel i flere deler av utviklings- og forvaltningsarbeidet. I 2026 er det et mål å eksperimentere mer systematisk med KI på dette området.

Generativ KI, som for eksempel store språkmodeller, er en gren av KI som er særlig aktuell for å analysere innholdet i ustrukturerte data. Testing av teknologien indikerer

at det er mulig å realisere løsninger som kan understøtte veiledning, saksbehandling og kontroll med gode resultater.

Skatteetaten forholder seg til gjeldende regelverk for bruk og sammenstilling av data, og benytter de KI-verktøyene som per i dag er tilgjengelige og godkjent for bruk. Overholdelse av forvaltningsrettslige prinsipper gjelder for alle systemer, også der hvor KI benyttes. All utvikling og bruk av KI i Skatteetaten følger etatens prosesser for prioriteringer, systemutvikling og juridiske avklaringer.

Som det fremgår over, er det altså mye arbeid på gang når det gjelder å vurdere hvordan kunstig intelligens kan benyttes for å avdekke kriminalitet, og på flere områder benyttes det allerede. Samtidig er det viktig å sørge for at slike løsninger kan brukes forsvarlig og med tilstrekkelig effekt. Jeg mener etter dette at representantenes forslag allerede er ivarettatt.

5. Stortinget ber regjeringen raskt legge frem forslag som sikrer at bankene kan lagre informasjon om identiteter som misbrukes til låneopptak.

Problemstillingen knyttet til bankers og andre finansforetaks mulighet til å lagre opplysninger de mottar fra politiet har kommet opp i høringen av forslag til endringer i politiregisterforskriften § 9-7. Etter mitt syn er dagens regelverk tilstrekkelig på dette punktet. Behandlingsgrunnlaget for bankene vil i de aller fleste tilfeller være ivarettatt ved at det foreligger et legitimt formål for lagring av opplysningene. En utfyllende klargjøring av hvordan regelverket er å forstå vil komme i forbindelse med fastsettelsen av forskriftsendringen.

I tillegg har høringen om endringer i finansforetakslovens regler om taushetsplikt, jf. omtale over om forslag nr. 1, belyst spørsmålet om bankenes muligheter til å lagre informasjon om identiteter som misbrukes i låneopptak. Finansdepartementet har i Prop. 39 L (2025-2026) foreslått at finansforetak sikres uttrykkelig lovgrunnlag for å behandle personopplysninger når det er nødvendig for å forebygge og avdekke økonomisk og annen alvorlig kriminalitet. I proposisjonens punkt 5.1.4 er det i denne sammenhengen pekt på behovet for å kunne behandle opplysninger om personer som ikke er kunder i finansforetakene.

Representantenes forslag er både relevant og viktig, men etter mitt syn arbeides det altså allerede med å avklare regelverket på dette området.

6. Stortinget ber regjeringen styrke påtalemyndighetene, så de har nok kraft til å håndtere dagens økning i organisert kriminalitet.

Riksadvokaten har det overordnede ansvaret for all straffesaksbehandling, både i politiet og i Den høyere påtalemyndighet, og skal til enhver tid definere gjeldende normer og krav for straffesaksbehandling. I 2024 ble Den høyere påtalemyndighet styrket med 43 mill. kroner for å forsterke fagledelsen av politiets straffesaksbehandling. Bevilgningsøkningen er varig, og er knyttet til normering, tilsyn,

resultatoppfølging og kompetanseheving. Påtale i politiet har videre blitt styrket med omlag 100 jurister i perioden 2023-2025

Arbeiderparti-regjeringen har videre over tid prioritert å øke ressursene til politiet. Siden vi kom i regjering i 2021, har politiets budsjett økt med 31 prosent, og bemanningen i politiet og PST er styrket med over 900 årsverk. Videre ble politiets innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk styrket med 300 mill. kroner i 2024, og er varig styrket med 600 mill. kroner i året fra 2025. Satsingen mot organisert kriminalitet er supplert med målrettede satsinger mot økonomisk kriminalitet, på hhv. 50 og 90 millioner kroner i 2024 og 2025. Vi tar også andre grep, slik at politiets handlingsrom for 2026 styrkes med ytterligere 404 mill. kroner. Dette er mye penger, og det er derfor viktig at pengene brukes på best mulig måte – for å sikre mest mulig trygghet og kriminalitetsbekjempelse. Styrkingen på 600 mill. kroner til arbeidet mot kriminelle nettverk har gitt en nasjonal innsats som har satt politiet bedre i stand til å bekjempe organisert kriminalitet og kriminelle nettverk, og politiet beskriver den økte satsningen som en «game changer».

Digitale bedrageri er en kriminalitet i vekst, og de økonomiske tapene for ofrene kan være store. Kampen mot denne formen for økonomisk kriminalitet er derfor en høyt prioritert oppgave for regjeringen. Stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet, som regjeringen la fram våren 2024, er et godt og viktig utgangspunkt for å styrke innsatsen på dette området. Meldingen trekker blant annet fram økt forekomst av bedragerier som en særskilt utfordring. For å møte denne utfordringen bevilget regjeringen 15 millioner kroner i statsbudsjettet 2024 til etableringen en nasjonal bedragerienhet på Gjøvik. Enheten åpnet i 2025 og gir mulighet for å kunne avdekke modus og bakmenn, herunder å se saker i sammenheng og identifisere bedragerilovbrudd som rammer innbyggere på tvers av politidistrikter og/eller som har internasjonale forgreininger. Enheten har også fokus på effektiv og strukturert bedrageribekjempelse blant annet ved å iverksette forebyggende tiltak i samarbeid med banker og andre aktører i næringslivet. Innsatsen ved enheten skal i tillegg bidra til å styrke etterforskningen av bedragerier som er organisert og systematisk utført. Regjeringen arbeider for en mer kunnskapsbasert politikktutvikling for å stoppe profittmotivert kriminalitet. Enheten skal derfor legge til rette for innspill til departementet vedrørende forslag til regelverksendringer som kan gjøre det enklere både å forebygge og forfølge digitale bedragerier. I tillegg til etablering av bedragerienheten, ble 90 mill. kroner øremerket til arbeidet mot hvitvasking, korrupsjon økonomisk kriminalitet i budsjettet for 2025. Satsingen gir blant annet flere årsverk til Økokrim og en styrking av politidistriktene med flere spesialletterforskere. Hensikten er blant annet å ramme organiserte former for økonomisk kriminalitet, herunder kriminelle bakmenn.

Det påpekes at det er utfordrende for politiet å etterforske digitale bedragerier. Gjerningspersonene opererer ofte fra land utenfor Norge og Europa, hvilket gjør det utfordrende å spore og sikre bevis da gjerningspersonene benytter avansert teknologi for å skjule sin identitet. Vi har derfor styrket det internasjonale samarbeidet. Norge er med i en rekke FN-konvensjoner om bekjempelse av organiserte og/eller grensekryssende kriminalitet, og samarbeider med en rekke land via Europol, Eurojust og Interpol. Norsk politi har også etablert gode samarbeidsstrukturer med svensk og europeisk politi.

7. Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med elektronisk varsel ved kredittsjekk som må godkjennes av vedkommende som skal kredittsjekkes, for å stanse pågående svindelforsøk.

Forslaget fra stortingsrepresentantene om en ordning der den som skal kredittsjekkes, varsles og må godkjenne kredittsjekken før den gjennomføres, har som formål å kunne stanse identitetsmisbruk. En slik ordning som foreslås kan i prinsippet bidra til å avdekke enkelte svindelforsøk, men løsningen med varsling og forhåndsgodkjenning reiser flere praktiske, juridiske og sikkerhetsmessige utfordringer.

Kredittvurderinger skjer i dag oftest automatisk og i sanntid, for eksempel ved søknad om lån eller kreditt på nett. Et krav om forhåndsgodkjenning vil kunne forsinke eller vanskeliggjøre slike prosesser, og kan innebære at kredittvurderinger ikke lenger kan gjennomføres umiddelbart. Kredittopplysningsloven bygger i dag på at kredittopplysninger kan utleveres når det foreligger et saklig behov, og virksomheten består i utlevering av kredittopplysninger i den hensikt å belyse kredittveien. En ordning der utlevering av opplysninger gjøres betinget av forhåndsgodkjenning fra den registrerte, vil innebære en vesentlig endring i hvordan kredittopplysningsvirksomhet kan utøves.

En ordning med varsling fordrer også at dette skal skje kunne på en sikker og pålitelig måte. Varsling via SMS eller e-post kan i prinsippet være mulig, men slike kanaler gir ikke sikker identitetsbekreftelse og kan være sårbare for misbruk, blant annet dersom en svindler har fått tilgang til den registrertes telefon eller telefonnummer. Mer sikre løsninger, som varsling og godkjenning via elektronisk ID, vil samtidig kunne forutsette omfattende tekniske integrasjoner mellom banker, kredittopplysningselskaper og identitetsløsninger. Det reiser også spørsmål om hvordan situasjoner skal håndteres dersom varsler ikke kommer frem, den registrerte ikke svarer, eller det oppstår tekniske feil. Videre vil en slik ordning ikke nødvendigvis forhindre svindel i tilfeller der svindleren allerede har fått tilgang til den registrertes elektroniske ID eller kommunikasjonstjenester.

Å forebygge og avdekke kredittopptak ved identitetsmisbruk er også i finansbransjens interesse, og bransjen må sørge for at det eksisterer effektive og sikre løsninger for kontroll av identitet. Kredittopplysningsregelverket gir allerede enkeltpersoner et virkemiddel for å beskytte seg gjennom kredittsperre etter kredittopplysningsloven § 16. Det er derfor viktig at slike ordninger er godt kjent og enkle å ta i bruk, samtidig med at arbeidet med løsninger som kan redusere risikoen for identitetsmisbruk og økonomisk kriminalitet fortsetter.

8. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til å forbedre kontrollrutinene for mva.-refusjon og sørge for at det er tilstrekkelig med ressurser for å sikre at kontrollarbeidet er tilfredsstillende.

Kontrollnivået i Skatteetaten har vært fulgt tett i styringsdialogen med Finansdepartementet over flere år. Finansdepartementet skriver i Prop. 1 S (2025-2026) at «... det er positivt at kontrollnivået er forbedra og ifølge etaten ikkje lenger kritisk

lågt på nokre område. Ettersom etaten vurderer kontrollnivået som framleis noko for lågt, er det viktig at arbeidet med auka kontroll framleis blir vektlagt. Det er framleis eit potensial for ytterlegare forbetringar for å auke etterleving. Auka etterleving kan oppnåast ved å forbetre kontrollverksemda og kontrollnivået. Etterlevinga kan også bli auka ved å gjere det enklare for skatte- og opplysningspliktige å etterleve skatte- og avgiftsreglane.» Finansdepartementet har også for 2026 bedt Skatteetaten om å rapportere om etatens kontrollarbeid i en særskilt rapport.

I Dok. 8:142 S (2025-2026) vises det til at Riksrevisjonen har kritisert Skatteetaten for nedgang i antallet meldingskontroller og nedgang i antall avgiftspliktige som kontrolleres på merverdiavgiftsområdet. Det er verdt å bemerke at antall meldingskontroller i 2023 og 2024 sammenliknet med 2013 ikke gir et dekkende bilde av utviklingen i Skatteetatens arbeid med å sørge for etterlevelse på merverdiavgiftsområdet. Siden 2013 har det skjedd vesentlige endringer i hvordan merverdiavgiftsmeldingene håndteres. I 2022 ble et nytt system for bedre mottak og behandling av disse meldingene tatt i bruk. Et av målene ved systemet var mer treffsikre kontroller, blant annet for å skåne de næringsdrivende for unødvendige kontroller. Skatteetaten har også igangsatt og planlagt flere tiltak, og fortsetter å arbeide aktivt med å identifisere og forebygge sårbarheter for å hindre utnyttelse av ordninger og skatteunndragelser. Ellers vises det til finansminister Jens Stoltenbergs svar til kontroll- og konstitusjonskomiteen av 12. januar 2026, for en mer utførlig beskrivelse av helheten i etatens etterlevelsesarbeid på merverdiavgiftsområdet, herunder utvikling og forbedring siden Riksrevisjonen gjennomførte ovennevnte revisjon.

Samfunnet møter i økende grad nye utfordringer i form av misbruk av offentlige systemer, næringslivet og privatpersoner. Den økonomiske kriminaliteten er i økende grad digital og utvikler seg i et høyere tempo. Utviklingen er alvorlig, og Finansdepartementet vil fortsette med tett oppfølging av etatens arbeid. Skatteetaten skal fortsette å arbeide aktivt med å identifisere sårbarheter i systemer og ordninger som kan utnyttes for å forhindre skatteunndragelser og at sårbarheter korrigeres og forebygges.

Regjeringen mener likevel det bør være høy terskel for å overprøve Skatteetatens faglige vurderinger og løpende prioriteringer av for eksempel kontrollnivå og annen virkemiddelbruk på enkeltområder. Skatteetaten er best egnet til å løpende vurdere risiko og vesentlighet på de ulike fagområdene. Skatteetaten bør ha fleksibilitet til å styre egne ressurser og bruke dem der etaten mener det er mest hensiktsmessig.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur